

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. ij. Quales sint veræ proprietates infiniti categorematici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

SECTIO I.

Quid, & quod simplex sit infinitum.

Definitio
infiniti.

Certum est primò, infinitum rectè defini ab Aristotele textu 61. *Id cuius secundum quantitate accipiuntur semper aliquid ultra est accipere.* Et textu 34. *Id quod successivè non est pertransibile.* Philosophus nimirum propositis veterum sententiis, qui ponebant in rerum natura infinitum unum, aut etiam plura, infinitatem adscribentes materiae ob successionem generationum, quas putabant aternas esse, cum deberent eam causae prius efficienti attribueret; pluribus refutat argumentis definitionem infiniti ab eis allatam: aiebant enim infinitum illud esse, cuius nihil est extra, quia (inquit Philosophus) convenire id etiam potest finito. Deinde quia esse totum, & esse infinitum, differunt: esse autem id, cuius nihil est extra, est esse totum, non est esse infinitum.

Explicatio
definitionis.

Deinde veram proponit definitionem infiniti, & eam probat, *Cuius semper aliquid extra est accipere.* Sensus autem est, infinitum esse id, de quo nunquam successivè tantum potest accipi, quin plura supersint accipienda: v. g. si sit infinita linea, nunquam tot poteris ex ea palmos, aut etiam leucas percurrere, quin plures & plures supersint percurrenda: si sit infinitus numerus, nunquam tot unitates accipies, quin plures supersint accipienda.

Debet autem intelligi acceptio realis, non autem per intellectum; nam ab intellectu divino ita totum infinitum intelligitur, ut non remaneat aliquid accipiendum. Quo in sensu certè dictum est ab Augustino lib. 12. *ciuitatis*, infinitum divina cognitione finire. Deinde acceptio illa debet intelligi successiva, non simultanea; nam si essent infiniti homines, posset simul & semel Deus illos destrueret; si autem unum accipiat post alterum, nunquam omnes destruxerit, quia infinitum non est successivè pertransibile, quamvis totum simul pertransiri possit.

Infinitum
essentialiter.

Certum est secundo, infinitum diuidi primò in infinitum essentialiter, & infinitum in certo genere. Infinitum essentialiter, siue in omni genere entis, est essentia, quae ex sua plenitudine, & illimitatione continet omnes perfectiones, quae sunt in latitudine totius entis, id est, quod est omne esse, & omnis perfectio; cuiusmodi solum esse Deum constat apud omnes, eo quod totum esse in seipso comprehendat, veluti pelagus essentiae terminum, ut loquitur Damascenus lib. 1. cap. 12. Infinitum in certo genere illud est, quod in aliquo genere entis omnem excedit terminum numerando attingibilem, ut infinita quantitas infinita solum esset in genere quantitatis, finita verò in omnibus aliis; non enim haberet perfectionem substantiae, aut qualitatis; infinita sapientia non esset propterea infinita iustitia, vel potentia: notat enim rectè Valquez 1. part. disp. 26. cap. 1. quod quamvis crescente quantitate, aut qualitate, crescat etiam essentia & natura quantitatis ac qualitatis, neutra tamen essentialiter est infinita, quia esse infinitum essentialiter, est esse infinitum in omni genere entis; illa verò essentia infinita duntaxat sunt in aliquo certo genere.

Infinitum
categoriatum.

Certum est tertio, diuidi praeterea infinitum in certo genere, in infinitum categoriatum, & infinitum syncategorematicum; quae diuisio habetur apud Aristotelem textu 56. & 57. Infinitum vocatur categoriatum, quod habet partes omnes actu determinatas, ad quarum ultimam nunquam

R. P. de Rhodes cns. Philosoph.

A successivè deueniri potest: v. g. si dies fuissent ab aeterno, praeterissent dies infiniti categoriatum; si homines existerent infiniti, efficerent infinitum categoriatum, quia singulae partes huius collectionis essent determinatae, & nulla esset inter illas ultima. Vocatur categoriatum, quia sicut terminus appellatur categoriatum, qui solus per se significat, ita est infinitum categoriatum, quod per se tale est. Infinitum syncategorematicum est illud, quod secundum partes determinatas, quas actu habet, finitum est; secundum eas autem, quas habere potest, est sine termino; ideoque habet semper plures, & plures partes, sed non efficientes nunquam maximam multitudinem totam simul complectam, ut dies futuri per aeternitatem, & partes continui, ut supra satis dictum est.

SECTIO II.

Quales sint verae proprietates infiniti categoriatum.

EX hac infiniti definitione deduci debent omnes eius proprietates. Prima sit, ut unum infinitum possit esse alio maius. Secunda, ut quodlibet infinitum sit infinities infinitum. Tertia ut sit impertransibile. Quarta ut sit necessariò interminatum. Quae omnia graues habent difficultates explicandas sigillatim.

§. I.

Verum possit unum infinitum esse maius alio.

DEco primò, posse infinitum in aliquo certo genere, si deur, maius esse materialiter, & affirmans, entitativè, quàm aliud infinitum categoriatum. Ita docent Valent. 1. part. quaest. 7. art. 3. Albertinus disp. 4. in prae. quantitatis, quaest. 1. dubit. 2. contra Molinam 1. part. quaest. 6. disp. 1. Valquez 3. part. disp. 46. num. 8. Fasolum quaest. 7. art. 4. dubit. 5. & plures è veteribus, Durandum, Gabrielem, Gregorium.

Conclusio
& affirmans.

D Ratio tamen videtur perspicua, quia totum est maius sua parte: sed unum infinitum esse potest pars alterius: ergo unum infinitum esse potest maius altero infinito. Maior non eget probatione, cum sit principium per se notum. Minorem euidenter probo. Sint infiniti homines, ex quibus Deus decem destruat; manet tunc infinitum, quod est pars alterius infiniti: ergo unum infinitum potest esse pars alterius infiniti. Similiter ex quantitate infinite extensa auferantur mille leucae; id quod manebit erit pars prioris infiniti; si autem infinitum quod manet, est aequale materialiter & entitativè alteri infinito: ergo nihil ei ablatum est; tot enim secundum aduersarios infinitum habet partes entitativas, quot habebat antè; & tamen supponimus aliquid esse ablatum: ergo erit aliquid ablatum, & non ablatum. Quis v. g. dicere potest, quod si essent infiniti homines, non forent plures unitates capillorum quàm hominum? Si enim singuli unum haberent capillum, tot essent capilli, quot homines: sed si homines singuli habent plures capillos, plures sunt capilli, quàm si haberent duntaxat unicum: ergo plures erunt capilli quàm homines, si homines singuli habeant plures capillos; & hoc mihi sanè adeo videtur perspicuum, ut non sit elarius duo & duo esse quatuor; quid enim notius est, quàm quod totum maius est sua parte.

Probatio.

Obicitur primò. Implicat ut aliquid faciat maius infinitum si non faciat infinitum, sicut est impossibile.

Prima ob-
iectio.

S

possibile

possibile ut aliquid faciat magis album, nisi faciat album: sed unitas non potest facere infinitum: ergo non potest facere maius infinitum. Deinde certum est, quod infinitum si detur, continet omnes numeros possibiles: ergo implicat ut unum infinitum sit maius alio, quia supra omnes numeros possibiles nihil potest excogitari. Deinde ut unum infinitum sit aequale alteri, satis est, quod sit infinities infinitum: sed quodlibet infinitum habet partes infinities infinitas: ergo est aequale cuilibet alteri infinito.

Resp. negando primam maiorem; sicut enim ut unus homo faciat maiorem congregationem, non est necesse ut faciat congregationem, sic ut aliquid faciat materialiter maius infinitum, non requiritur ut faciat infinitum. Ratio est, quia quando totum aliquod est heterogeneum, non requirit partes eiusdem rationis cum ipso toto; atque adeo ad id quod dicitur de calido nego paritatem, quia calidum est totum homogeneum, quod constat partibus eiusdem rationis; infinitum verò est totum heterogeneum, sicut congregatio. Fateor quod unum infinitum continet numeros omnes possibiles formaliter & secundum speciem; non continet tamen secundum individua, id est materialiter, ut patebit postea. Denique licet infinitum quodlibet sit infinities infinitum, est tamen certum, quod unum esse potest alio maius, ut constabit ex sequentibus.

Obiicitur secundò. Si valerent rationes allatae, sequeretur infinitatem omnium hominum possibilem, quam Deus videt, esse minorem infinitate oculorum possibilem; Deus enim singulos homines possibiles videt cum duobus oculis, & sic infinitum hominum possibilem est duntaxat dimidium infiniti oculorum. Consequens autem illud absurdum est, quia Deus tot potest facere homines, quot potest facere oculos; sumo enim infinitatem oculorum possibilem; & quero utrum possit Deus facere tot homines? Si affirmes: ergo infinitum hominum est aequale infinito oculorum; & tamen habent singuli homines duos oculos; si neges, absurdum est dicere, quod in thesauris diuinæ sapientiæ ac omnipotentia plures oculi sunt possibiles, quam homines.

Resp. perspicuum esse, quod Deus non potest facere tot homines cum duobus oculis, quod potest facere oculos; sed potest facere tot homines habentes unum oculum, quot potest facere oculos, & hinc totum, ut vides, soluitur argumentum.

Obiicitur tertio. Illud infinitum non est minus alio, quod potest replere totum spatium quod repleri potest ab alio: sed linea infinita, quæ dicitur esse minor quam alia linea, potest replere totum spatium quod potest repleri ab alia linea, quæ dicitur maior: ergo illa linea non est minor, quam altera linea. Probatur minor. Ut una linea possit replere totum spatium, quod replere potest alia, sufficit si habeat partes infinitas æquales uni certæ, quantæcunque volueris magnitudinis: sed linea infinita, quæ dicitur minor, continet partes infinitas æquales uni certæ quantæcunque volueris magnitudinis: ergo replet totum spatium, quod maior linea potest replere. Deinde si una linea infinita est maior alia, necesse est ut terminata sit illa, quæ exceditur. Denique sicut duo tempora æterna à parte ante necessariò sunt æqualia, sic infinitum quodlibet est aequale alteri: quero enim, utrum dari possit medium in una linea, quæ in infinitum esset extensa ex omni parte; & utrum in æternitate tota possit dari medium, ita ut dicere Deus potuerit, *Nunc præterit diuinitatum æternitatis.*

Resp. negando primam minorem; linea enim

infinita, quæ dicitur minor, non potest replere totum spatium quod replitur à linea maiore. Ad probationem distinguitur maior. Ut una linea possit occupare totum spatium, quod replitur ab altera linea, sufficit si habeat partes æquales uni certæ, quantæcunque volueris magnitudinis finitæ, nego; infinita, concedo. Linea infinita minor non habet partes æquales uni certæ quantæcunque volueris magnitudinis infinita, sed finita tantum. Infinitum in magnitudine, qua parte infinitum est, ac interminatum, non potest esse minus alio, ut rectè probat argumentum, haberet enim terminum, qua parte esset minus: sed esse potest minus alio, qua parte terminatum est. Idem dico de duobus temporibus æternis à parte ante, vel à parte post; nam versùs æternitatem, qua terminum non habent, æqualia sunt: sed qua parte finita sunt, certe possunt esse inæqualia; nam æternitas dicitur à parte ante maior nunc esset, quam fuisset ante annos mille.

Quod additur, utrum in æternitate possit dari medium, & in alio infinito extenso, videtur difficile, quia non est dubium v.g. quin unum infinitum esse possit duplo maius alio, v.g. si essent infiniti homines, duplo plures essent oculi quam homines; & si fuissent dies ab æterno infiniti, duplo plures fuissent nunc semihoræ, quam horæ. Unde non video aliquid quod conuincat nullum esse posse medium in tota æternitate, vel etiam in linea omnem in partem infinita. Si enim dixeris, medium illud est, quod distat æqualiter ab extremis, distinguere debet, medium in rebus finitis æqualiter distare ab extremis; medium autem in rebus infinitis non æqualiter distare ab extremis, quæ nulla sunt; sed medium dici quod est inter duo æqualia; duo autem infinita esse possunt æqualia, vel inæqualia: ergo potest dari medium inter duo infinita, ut satis ostendisse videor de infinito horarum, & semihorarum.

§. II.

Utrum quodlibet infinitum necessariò esse debeat infinities infinitum.

Dico secundò, nullum fingi posse infinitum semel tantum, aut bis infinitum; sed illud, si detur, esse necessariò infinities infinitum. Ita video doceri communiter ab omnibus Philosophis, & Theologis, à quibus in solo modo loquendi diffidet *Falsus 9.7. art. 4. dubit. 7.* ubi contendit, posse unum infinitum esse tantum semel infinitum; v.g. infinitum unitatum, non necessariò esse infinitum binariorum, aut ternariorum; quod certè videtur esse aperte falsum.

Ratio est, quia illud non est semel tantum, aut bis infinitum, quod quemlibet numerum continet infinities: sed quodlibet infinitum continet infinities quemlibet numerum, id est, non continet tantum infinitas unitates, sed infinitos milliones: ergo nullum infinitum esse potest semel tantum, aut bis infinitum, sed est infinities infinitum. Probatur maior. Illud non est bis tantum infinitum, quod habet infinitos ternarios, & infinitos centenarios: sed quodlibet infinitum habet infinitos ternarios, & infinitos millenarios: ergo nullum infinitum est bis tantum infinitum. Maior patet, quia illud quod est ter, & centies infinitum, non est bis duntaxat infinitum: sed quod habet infinitos ternarios, est ter infinitum; & quod habet infinitos centenarios, est infinitum centies: ergo illud non est bis duntaxat infinitum. Idemque dici potest de quouis alio numero.

Respondet

Secunda obiectio.

Tertia obiectio.

Eufio.

Respondet Fasolus, esse quidem infinitos centenarios, & infinitos millenarios in quolibet infinito, sed inadæquatè tantum, quia ternarij licet infiniti, non correspondent omnibus vnitatibus.

Sed contra. Illud est adæquatè infinitum, quod habet partes determinatas æquales, quarum vltima nunquam attingi potest; sed in quolibet infinito ternarij sunt infiniti, & vltimus eorum attingi non potest: ergo illi ternarij sunt adæquatè infiniti. Neque opus est vt singulis vnitatibus vnus correspondeat ternarius; si enim essent infiniti homines, non esset opus vt singulis vnitatibus oculorum vnus responderet homo.

Deinde supponamus, infinitum semel tantum infinitum; sunt haud dubie in eo infiniti millenarij: detrahatur ex singulis millenariis vnus vnitatem, abstulerit vnā infinitatem; & tamen remanent infinitæ vnitates in millenariis: ergo illud non erat semel infinitum.

Prima obiectio.

Obiicitur primò. Si quodlibet infinitum esset infinities infinitum, sequeretur totum non esse maius sua parte. Probatur, quia nihil esse potest maius eo, quod continet omnes numeros possibiles, sub omni reduplicatione ac multiplicatione possibili: sed pars infiniti contineret omnes numeros possibiles sub quacunque multiplicatione possibili: ergo nihil esse potest maius parte infiniti: ergo totum non esset maius sua parte.

Resp. negando sequi, quod totum maius non sit sua parte. Ad probationem distinguitur minor. Pars infiniti continet omnes numeros finitos possibiles, concedo; continet omnes numeros infinitos, nego; dixi enim posse vnum infinitum esse maius alio. Deinde dixi, quod omne infinitum continet omnes numeros possibiles secundum speciem, non continere omnes numeros possibiles secundum indiuiduum. Continere omnes numeros possibiles secundum speciem, est continere binarium, ternarium, & quamvis aliam speciem numeri. Continere omnes numeros possibiles secundum indiuiduum, est continere quemvis binarium, quemvis ternarium, &c.

Secunda obiectio.

Obiicitur secundò, sequi quod infiniti lapides palmares eiusdem sunt magnitudinis ac infiniti lapides bipalmares. Probo, quia lapides palmares infinities infiniti continent infinitos bipalmares, alioqui non essent infinities infiniti. Deinde sequeretur, quod positis infinitis hominibus, & infinitis montibus in aliquo spatio, montes non occuparent spatium maius, quam homines, quia scilicet homines infinities infiniti habent infinities magnitudinem montium: ergo idem occupant spatium, quod occupant infiniti montes. Imò homines infinities infiniti occupant spatium omne possibile: ergo occupant spatium infinitorum montium. Denique sequeretur quod infinitis phialis aqua possent infinita repleri dolia.

Resp. errare aduersarios in eo, quod putent numerum infinities infinitum continere omnes numeros infinitos possibiles, quod reiectum est. Itaque falsum est, quod infiniti lapides palmares sint eiusdem magnitudinis ac infiniti lapides bipalmares æquales in numero; quia licet contineant infinitos lapides bipalmares, non tamen tot continent lapides bipalmares, quot supponuntur esse in posteriore infinito, in quo supponuntur esse tot lapides bipalmares, quot in primo sunt lapides palmares. Si tot sint montes, quot homines, nego infinitos homines occupare idem spatium quod occupant infiniti montes numero æquales hominibus; quia licet infiniti homines habeant magnitudinem infinitorum montium, non tamen infinito-

R.P. de Rhodes curs. Philosoph.

ram montium, qui numero sint æquales infinitis hominibus. Denique nego, quod ex infinitis phialis possint repleri dolia infinita numero æqualia; licet si semper replerentur dolia, semper, & semper possint repleri ex phialis. Idem iudicium esto de infinitis hominibus habentibus singulos annulos; non enim possent singulis restitui duo annuli, quia plures sunt homines infiniti, quam binarij annulorum infinities. Idem quoque de infinitis lapidibus, quorum alterni corrupti essent; nego enim mediam partem lapidum occupaturam idem spatium, quod occupabant omnes simul, vt constabit ex sequentibus.

Obiicitur tertio. Decem vnitates non sunt decem binarij: ergo infinitæ vnitates non sunt infiniti binarij, idest, non sunt bis infinitæ vnitates.

Tertia obiectio.

Resp. disparitatem esse, quia idem decem vnitates non sunt decem binarij, quia numerus denarius est numerus determinatus, qui coalescit ex tot vnitatibus, & non ex pluribus, ac proinde impossibile prorsus esse, vt sint decem tantum vnitates, & sint decem binarij vnitatum, cum denarius fiat ex tot vnitatibus, & non ex pluribus. At verò infinitum non est numerus determinatus, qui coalescat ex tot vnitatibus, & non ex pluribus; sed quocunque numero vnitatum continet semper maiorem & maiorem; atque ad id impossibile esse vt sint infinitæ vnitates, quin sint infiniti binarij, & infiniti ternarij, alioqui si essent finiti binarij, non posset ex illis fieri nisi finitum; finitus enim numerus finities multiplicatus non facit infinitum.

§. III.

An, & quomodo infinitum esset pertransibile, ac cognoscibile.

Dico tertio, infinitum quodlibet essentialiter esse impertransibile successiue, quatenus est infinitum, sed esse tamen perfecte ac distinctè cognoscibile à Deo, à creaturis autem confuse tantum, & imperfectè cognosci potest.

Affertio tripartita.

Prima pars sequitur omnino ex tradita definitione Aristotelis, quia videlicet pertransire proprie loquendo, nihil est aliud, quam mensurando adæquare aliquid totum; potest autem adæquare vel totum simul, vel successiue accipiendo vnā partem post aliam. Itaque illud est impertransibile successiue, cuius partes accipientibus semper est accipere aliam extra illas: sed infinitum est huiusmodi: ergo infinitum est impertransibile successiue. Maior probatur. Pertransire successiue, est assumendo vnā partem post aliam, deuenire ad vnā, extra quam nulla sit: sed hoc fieri non potest in eo, cuius partes accipientibus semper aliquid extra est accipere: ergo illud cuius partes accipientibus semper accipere aliquid est extra, est impertransibile successiue.

Prima pars probatio.

Dixi tamen, infinitum non esse pertransibile quatenus infinitum est, idest, transitu tendente ad infinitatem; quia est omnino pertransibile transitu tendente ad finitatem: v.g. si fuisset mundus ab æterno, præterissent dies infiniti transitu tendente ad finitatem, scilicet ad diem hodiernum, quia parte finiti sunt dies: si verò pertransirentur ab hodierno die regrediendo ad æternitatem, pertransirentur dies infiniti transitu tendente ad ipsam infinitatem; & hanc ob causam pertransiri non potest æternitas à parte post, quia sic dies pertransirentur transitu tendente ad infinitatem. Similiter saepe dictum est, continuum esse pertransibile cum omnibus suis partibus, quatenus sunt infinitæ, idest quatenus

§. 2. sunt

sunt extensæ; non esse autem pertransibiles quatenus sunt infinitæ, id est quatenus sunt plures sine vltima.

Probatio
secundæ
partis.

Secunda pars asserit. Infinitum esse cognoscibile à Deo perfecte, ac totum simul; quia scilicet intellectus infinitus, cuiusmodi est intellectus diuinus, cognoscit omne cognoscibile: infinitum autem si daretur, esset maxime cognoscibile; quia nimirum illud quod maxime participat ens, maxime participat rationem cognoscibilis: sed infinitum maxime participat rationem entis: ergo maxime participat rationem cognoscibilis; Deus enim est infinitus, & maxime intelligibilis.

Probatio
tertiæ par-
tis.

Tertia pars negat, infinitum posse à creaturis cognosci perfecte ac distincte ita ut distincte cognoscantur singulæ illius partes, posse autem cognosci confuse; cogitando scilicet lineam aliquam sine termino, vel etiam definiendo, & explicando naturam infiniti. Ratio autem est euidens, quia intellectus finitus non habet proportionem cum infinito: ergo non potest illud distincte cognoscere singulas eius partes intelligendo, sed communem tantum eius rationem, quod est cognoscere confuse.

§. I V.

Utrum infinitum esset necessario interminatum.

Conclusio
affirmans.

Dico quartò. Si esset possibile aliquod infinitum, tum in multitudine, tum in magnitudine, esset necessario possibile infinitum posituè clausum terminis, sed negatiuè tantum interminatum.

Eius expli-
catio.

Dixi, si esset possibile aliquod infinitum, quia *sectio-
ne 4.* probabitur, implicare absolute infinitum terminatum, atque adeò implicare omne infinitum; nunc autem probo tantum esse necessario admi-
tendum infinitum terminatum ab iis qui admittunt aliquod infinitum. Tunc ergo aliquid est posituè terminatum, quando ita habet primam & vltimam partem, ut incipiendo à prima, possit tandem successiue deueniri ad vltimam. Tunc dicitur esse terminatum negatiuè, quando habet quidem primam & vltimam partem, ultra quas non porrigitur; sed incipiendo à prima successiue nunquam deueniri potest ad vltimam, v. g. si numerus sit infinitus, sed terminatus, ubi habet primam & vltimam vnitatem; ita tamen ut si à prima incipias, nunquam peruenturus sis ad vltimam. Idem dicam de magnitudine infinita & terminata; illa enim habebit primam partem, & vltimam; sed si à prima incipias, nunquam deuenies ad vltimam; & hoc est esse terminatum negatiuè, cuiusmodi dico esse posse infinitum si fuerit possibile.

Prima pro-
batio ineffi-
cax.

Probari primò solet à nonnullis argumento Mathematico, de quo dabit multa Vasquez *1. part. dis-
put. 26. c. 2.* Dux lineæ ab eodem puncto, quo magis protrahuntur versus diuersam partem, eò magis distant inter se: si ergo protrahuntur in infinitum, distantia inter illas erit infinita, & tamen ex vtraque parte terminata: ergo infinitum potest esse terminatum ex vtraque parte. Probo distantiam illam esse infinitam. Qua proportionem lineæ crescunt, eadem distant inter se: sed crescunt in infinitum: ergo distant in infinitum.

Sed hoc tamen videtur posse solui si dicas, quod lineæ facientes angulum, si ducantur in infinitum, nunquam elaudunt infinitam distantiam, quia quamuis quò magis recedunt, eò maior semper inter vtramque sit instantia, nunquam tamen actu infirmita est distantia, sed quò remotior est à centro, eò semper maior est, & maior in infinitum syncategorematicè; quia nimirum nullibi dicere licet, *Lineæ istæ infinite creuerunt*: ergo nullibi licet dicere,

A ista lineæ creuerunt in infinitum. Ad probationem ergo conceditur maior; qua proportionem lineæ crescunt ab eodem centro ductæ, eadem proportionem distant inter se: sed distinguitur minor; ista lineæ crescunt in infinitum, ita ut alicubi liceat dicere, *ista lineæ creuerunt in infinitum*, nego; crescunt in infinitum, id est semper magis ac magis, concedo. Eodem modo nullibi distant inter se infinite, sed semper magis ac magis. Scio contra solutionem multa opponi posse difficultia; imò ex eo argumento postea demonstrabitur impossibilitas infiniti categorematici.

Probant alij secundò, quia inter hominem & lapidem clauduntur infinite species animalium inter quales inter se, respectu quarum homo est vltimus, quia est perfectissimus illarum; & lapis est primus, quia quolibet animali est imperfectior: ergo illud infinitum specierum possibilium clausum est inter duos terminos.

Non videtur etiam efficax huiusmodi probatio; distingui enim potest consequentia: ergo illud infinitum specierum possibilium clausum est inter duos terminos intrinsecos; nego inter duos terminos extrinsecos, concedo. Tunc infinitum dicitur habere terminos intrinsecos, quando non solum habet primum & vltimum, sed habet primum, secundum, tertium, vltimum, penultimum, antepenultimum. Tunc dicitur habere terminos solum extrinsecos, quando habet quidem primum & vltimum, sed post primum, v. g. nullum habet secundum immediate sequens: v. g. in quantitate palmarum dabitur quidem primum & vltimum punctum; sed illa tamen non dicitur infinitum clausum terminis intrinsecis, quia post primum non sequitur secundum, tertium; & ante vltimum nullum est penultimum, antepenultimum, & sic deinceps. Idem valet in hoc exemplo, quod afferebatur, quia quatenus inter illas species vna sit prima, nempe lapis; & vna vltima, nempe homo; nulla tamen post primam est secunda, tertia, quarta; neque ante vltimam vlla est penultima, & antepenultima, & sic deinceps.

Ratio ergo efficaciter probans infinitum in extensione clausum terminis ex vtraque parte, ista est: potest. Primò faciat Deus infinitos montes, & illos extendat; deinde tot faciat homines, & non plures, ac illos ponat in loco. Probo illos homines occupare spatium terminatum. Illi montes occupant versus Orientem & Occidentem maius spatium, quam occupent infiniti homines: ergo infiniti homines occupant necessariò spatium infinitum, sed terminatum. Probo montes occupare maius spatium, quam homines æquali numero. Illi montes secundum id quò extensionem habent æqualem hominibus, æquale spatium occupant: sed occupant aliquod spatium secundum id, quo illos superant: ergo montes spatium maius occupant.

Eodem modo faciat Deus funes digitales infinitos, & tot, nec plures funes palmares. Iam coniungat funes omnes palmares, & faciat vnum funem ex illis, occupabit funis ille infinitum spatium. Coniungat etiam funes digitales numero æquales palmaribus, & faciat vnicum funem; ille funis occupat minus spatium, quam prior funis: ergo iste secundus funis infinitus occupat spatium terminatum infinitum.

Non video ego sanè quid ad hoc responderi possit; non enim negari potest, quin extendi possint illi montes infiniti. Non potest etiam negari, quin extendi possint homines; si enim sufficiens sit spatium ad illos capiendos, certe possunt extendi; est autem spatium sufficiens ad illos capiendos, cum

Secunda
probatio
inefficax.

C

D

E

cum in illo extensi sint montes : ergo planè sequitur, quod illi homines possint extendi. Si autem extenduntur, certè non occupant spatium totum, quod montes occupant : ergo spatium occupant terminatum.

Secundò argumentor. Illud infinitum habet terminos extensionis versus Orientem, quod non occupat versus Orientem omne spatium possibile: sed si à Deo fieret linea infinita ab hoc puncto versus Orientem, daretur infinitum quod non occuparet omne spatium possibile versus Orientem, quod probò manifestè. Nullum est infinitum, quod non sit infinities infinitum; unde in hac linea infinita plures sunt infinitates: sed singulæ infinitates non occupant spatium omne possibile versus Orientem, ut patet, quia singulæ partes lineæ non occupant totum spatium occupatum à linea integra: sed singulæ infinitates partes sunt huius lineæ, ut suppono: ergo singulæ infinitates non occupant totum spatium possibile, nisi velis quod totum non est maius sua parte.

Tertiò de infinito in multitudine idem ostendi potest. Tunc multitudo est terminata, quando est minor aliâ multitudine: sed vna multitudo infinita potest esse minor aliâ, ut probavi: ergo vna multitudo infinita esse potest terminata. Probatior maior. Tunc est verus terminus in aliqua multitudine, quando non licet progredi ulterius, & accipere plures unitates: sed in infinito, quod est minus alio, non licet progredi ulterius, & accipere plures unitates; sunt enim infiniti homines vnum habentes nummum, faciat Deus vt ex illis nummis accipiant duos; tunc infiniti homines habebunt duos nummos, & infiniti nullum habebunt nummum. Sic argumentor. Tunc non licet ulterius progredi, quando nullus hominum qui restant potest accipere nummum: sed hic media pars hominum nullos potest accipere nummos: ergo non licet ulterius progredi.

Quæcunque aduersarij obijciunt, probant tantum implicare infinitum terminatum, quod vtrò etiam concedo; sed non probant dari posse infinitum, & tamen dari non posse infinitum terminatum, quod vnum hic volo. Tantum dici posset adhuc dari infinitum syncategorematicum, & tamen non sequitur illud esse terminatum: ergo licet dari posset infinitum categorematicum, non sequitur illud dari posse terminatum. Consequentia patet, quia in quolibet infinito categorematico continetur infinitum syncategorematicum: ergo si datur infinitum categorematicum terminatum, dabitur etiam terminatum infinitum syncategorematicum.

Resp. concedendo totum, quia fateor implicare infinitum terminatum, siue sit categorematicum, siue sit syncategorematicum. Argumenta verò alata probant, quod si daretur infinitum categorematicum, daretur infinitum terminatum, & categorematicum, & syncategorematicum: nullum autem argumentum probat quod admissio infinito syncategorematico, illud debeat esse terminatum.

SECTIO III.

Verum in rerum natura infinitum aliquod existat.

TRANSITO à proprietatibus ad existentiam, de qua suppositis iis, quæ de continuo sunt dicta, minor restabit difficultas. Primò de infinito syncategorematico: secundò de infinito categorematico: postremò de creaturis possibilibus.

R. P. de Rhodis curs. Philosoph.

S. I.

Verum existat in rerum natura infinitum aliquod syncategorematicum.

DEICO primò, dari omninò in rerum natura infinitum syncategorematicum, quod ab infinito categorematico non differt in numero partium; sed vel in earum actualitate, vel in earum determinatione.

Primæ partis ratio est, quia diuisibilitas continui, numerus dierum à parte post, cogitationes angelicæ per totam æternitatem sunt finitæ in infinitum: ergo datur infinitum syncategorematicum. Continuum enim ita est diuisibile, vt nunquam deueniri possit ad vltimam diuisionem, & semper illæ quæ sunt actu, sint finitæ: dies item æternitatis à parte post erunt semper plures & plures, neque vllus inter eos erit vltimus; hic autem est verus character infiniti syncategorematici.

Secunda verò pars, quod infinitum syncategorematicum à categorematico non differat in numero partium, probatur, quia dies in æternitate à parte post tot sunt, quot fuissent in æternitate à parte ante: sed infiniti à parte ante, fuissent infiniti categorematici; infiniti à parte post, sunt infiniti syncategorematici: ergo infinitum syncategorematicum tot habet partes, quot categorematicum. Deinde diuisibilitas continui est infinita syncategorematicè; si autem diuisiones omnes essent actu, essent infinitæ categorematicè: ergo infinitum syncategorematicum, & categorematicum non differunt in numero partium; nullum enim est infinitum syncategorematicum, quod si actu existeret totum, & haberet partes determinatas, non esset categorematicum.

Obijciunt primò. Illa potentia est chimerica, quam implicat reuocari ad actum: sed infinitum syncategorematicum est infinitum in potentia, quæ non potest reuocari ad actum: ergo illud infinitum chimericum est.

Resp. cum Philosopho 3. *Physic. textu 56. & 57.* potentiam aliam esse ad actum perfectum, aliam ad actum imperfectum. Potentia ad actum perfectum est illa, quæ tota reuocari potest in actum; v.g. possibiles sunt mille homines, quos Deus creare potest, nullo dempto. Potentia ad actum imperfectum est, quæ nunquam tota reduci potest ad actum, ita vt tota entitas vel simul existat, vel successiue tota existerit, sed semper plura & plura supersint actu ponenda. Infinitum ergo in potentia non est in potentia ad actum perfectum, idest vt actu sit totum infinitum; sed dicitur in potentia, sicut olympias & dies; hæc enim dicuntur esse in potentia, non vt actu sint tota simul, sed successiue. Itaque infinitum potentia, non ita est potentia, vt totum actu sit, sed quòd incessanter & continuè fiat; semper enim quod sit, & quod fiet, erit finitum; quod autem restabit faciendum, erit infinitum. Ex qua Philosophi doctrina respondeo ad formam argumenti, distinguendo maiorem. Illa potentia chimerica est, quæ reuocari non potest ad actum perfectum, vel imperfectum: sed infinitum potentia reuocari potest ad actum, saltem imperfectum, vt dixi, non ad actum perfectum.

Instabis primò. Si totum hoc infinitum reuocari non potest ad actum, est necesse vt sit aliquid in eo, quod ad actum reuocari nequeat: sed illud infinitum non potest totum reuocari ad actum, alioqui reuocaretur ad actum perfectum: ergo est aliquid in eo quod reuocari non potest ad actum.

Resp.